

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku („Službeni glasnik SRS”, br. 25/82 i 48/88 i „Službeni glasnik RS”, br. 46/95 – dr. zakon, 18/05 – dr. zakon, 85/12 i 45/13 – dr. zakon), u članu 1. stav 1. reč: „redovni” briše se.

U stavu 2. reč: „redovnih” briše se.

Član 2.

U članu 3. stav 3. reči: „iz člana 77. stav 3.” zamenjuju se rečima: „predviđene odredbama”.

Član 3.

U članu 6. reči: „iz člana 84.” zamenjuju se rečima: „predviđeni odredbama”.

Član 4.

U članu 16. stav 2. reči: „(član 354. Zakona o parničnom postupku)” brišu se.

Član 5.

U članu 17. stav 3. reči: „stručni saradnik” zamenjuju se rečima: „sudijski pomoćnik”.

Član 6.

U članu 28. stav 1. reči: „člana 162. Zakona o parničnom postupku” zamenjuju se rečima: „Zakona o parničnom postupku o troškovima postupka u kome javni tužilac učestvuje kao stranka”.

Član 7.

Posle člana 30. dodaju se čl. 30a do 30i, koji glase:

„Član 30a

(1) Sud može javnom beležniku poveriti sprovođenje postupka za koji je po zakonu nadležan ili preduzimanje pojedinih vanparničnih radnji pod uslovima koji su predviđeni ovim zakonom.

(2) Sud ne može poveriti javnom beležniku sprovođenje postupaka u statusnim i porodičnim stvarima, sprovođenje postupka za određivanje naknade za eksproprisanu nepokretnost, vođenje javnih knjiga i registara za koje je zakonom predviđeno da ih vodi sud, sastavljanje isprava za koje je ovim ili posebnim zakonom predviđena isključiva nadležnost suda i sprovođenje postupka za raspravljanje zaostavštine kada je za nasleđivanje merodavno pravo strane države.

Član 30b

(1) Rešenje kojim se javnom beležniku poverava sprovođenje postupka ili preduzimanje pojedine procesne radnje donosi sudija kojem je dodeljen predmet.

(2) Protiv rešenja kojim se javnom beležniku poverava sprovođenje postupka ili preduzimanje pojedine procesne radnje nije dozvoljena žalba.

Član 30v

(1) Rešenje o određivanju javnog beležnika kojem se upućuje povereni predmet donosi predsednik suda, koji je po zakonu nadležan da sprovede postupak, odnosno da preduzme pojedinu procesnu radnju.

(2) Predmet se može uputiti javnom beležniku čije se službeno sedište nalazi na području tog suda.

(3) Ako na području suda službeno sedište ima više javnih beležnika, sud je dužan da im predmete dodeljuje ravnomerno, prema azbučnom redu njihovih prezimena.

(4) Ako je neki javni beležnik promenio prezime ili ako je princip azbučnog reda narušen zato što je javni beležnik opravdano odbio da prihvati povereni posao, prvi sledeći predmet poverava se onom javnom beležniku kojem je dodeljeno najmanje predmeta.

Član 30g

(1) Javni beležnik je dužan da prihvati posao koji mu je poveren.

(2) Javni beležnik može odbiti da sprovede postupak koji mu je poveren, odnosno da preduzme procesnu radnju koja mu je poverena kada postoji razlog za njegovo isključenje, odnosno izuzeće ili neka druga okolnost koja ga objektivno sprečava da prihvati povereni posao.

(3) O opravdanosti razloga za odbijanje poverenog posla odlučuje sud koji je doneo rešenje o poveravanju posla.

(4) Ako sud proceni da postoji opravdan razlog za odbijanje poverenog posla, naređuje javnom beležniku da vrati spise predmeta koji mu je poveren u roku od sedam dana.

Član 30d

(1) Javni beležnik je dužan da postupa po pravilima koja važe za postupak koji mu je poveren.

(2) Postojanje razloga za isključenje, odnosno izuzeće javnog beležnika i njegova dužnost da čuva službenu tajnu cene se prema pravilima postupka čije sprovođenje mu je povereno.

(3) Prilikom sprovođenja postupka, odnosno procesne radnje koja mu je poverena javni beležnik je ovlašćen da pribavlja potrebne podatke i isprave od drugih nadležnih organa, a podnesci kojima to traži oslobođeni su plaćanja taksa.

Član 30đ

(1) Rešenjem kojim poverava javnom beležniku sprovođenje postupka ili preduzimanje procesne radnje sud određuje rok u kojem mora obaviti povereni posao.

(2) Ako javni beležnik ne može da obavi poveren posao u ostavljenom roku dužan je da o tome bez odlaganja obavesti sud i učesnike.

(3) Obaveštenje mora da sadrži razloge zbog kojih povereni posao ne može da se obavi u ostavljenom roku.

(4) Pošto primi obaveštenje, sud donosi odluku da javnom beležniku ostavi naknadni rok za obavljanje poverenog posla, da posao poveri drugom javnom beležniku ili da sam sprovede postupak, odnosno pojedinu procesnu radnju.

Član 30e

(1) Sud koji je javnom beležniku poverio sprovođenje postupka ili preduzimanje pojedine procesne radnje vrši nadzor nad njegovim radom.

(2) Na zahtev suda koji mu je poverio posao javni beležnik je dužan da mu preda na uvid sve spise predmeta i podnese pismeni izveštaj o svom radu.

Član 30ž

(1) Sud donosi rešenje o oduzimanju poverenog posla javnom beležniku koji radi na štetu stranaka, stvara im suvišne troškove, neopravdano odugovlači postupak ili kada to nalažu drugi opravdani razlozi.

(2) Protiv rešenja o oduzimanju poverenog posla nije dozvoljena žalba.

(3) Rešenjem o oduzimanju poverenog posla sud naređuje javnom beležniku da prekine svaki rad na predmetu i da mu dostavi sve spise predmeta.

(4) Rešenje o oduzimanju poverenog posla sud dostavlja: javnom beležniku, učesnicima u postupku, disciplinskom tužiocu Javnobeležničke komore i ministru nadležnom za poslove pravosuđa.

Član 30z

Rešenje koje je javni beležnik doneo kao poverenik suda može se napadati pravnim lekovima pod istim uslovima i po istim pravilima kao da ga je doneo sud.

Član 30i

(1) Naknadu troškova i nagradu za rad javnom beležniku kao povereniku suda određuje i isplaćuje sud prema Javnobeležničkoj tarifi.

(2) Javni beležnik ne sme da se sporazumeva sa učesnicima o naknadi troškova i nagradi za svoj rad, niti sme od njih naplaćivati naknadu troškova i naknadu za svoj rad.

(3) O naplati taksa, predujmijivanju i naplati troškova postupka, kao i o oslobađanju učesnika u postupku od troškova postupka odlučuje se prema pravilima postupka čije je sprovođenje povereno javnom beležniku.”

Član 8.

U članu 31. stav (1) menja se i glasi:

„(1) U ovom postupku sud ispituje da li su se stekli zakonski uslovi za lišenje poslovne sposobnosti punoletnog lica, odlučuje o meri lišenja poslovne sposobnosti, određuje vreme za koje će se proveriti da li postoje razlozi za dalje trajanje izrečene mere i odlučuje o vraćanju poslovne sposobnosti kada prestanu razlozi za lišenje poslovne sposobnosti.”

Član 9.

U članu 32. stav (1) menja se i glasi:

„(1) Postupak za lišenje poslovne sposobnosti sud pokreće po službenoj dužnosti, kao i na predlog organa starateljstva, supružnika, vanbračnog partnera, deteta ili roditelja lica koje treba lišiti poslovne sposobnosti.”

Član 10.

U članu 36. stav 1. menja se i glasi:

„(1) Sud će lično saslušati lice prema kome se postupak vodi, a ako se isto nalazi u zdravstvenoj ustanovi, saslušaće se obavezno u toj ustanovi, gde će se održati i ročište.”

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Sud uvažava mišljenje i stavove lica prema kome se postupak vodi, u meri u kojoj je to moguće s obzirom na stanje njegovog mentalnog zdravlja.”

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 11.

U članu 37. reči: „organa društveno-političke zajednice, samoupravnih organizacija i zajednica” brišu se.

Član 12.

U članu 38. stav 1. reči: „duševnom stanju” zamenjuju se rečima: „stanju mentalnog zdravlja”.

U stavu 2. reč: „organizaciji” zamenjuje se rečju: „ustanovi”.

Stav 3. menja se i glasi:

„(3) Sud može rešenjem odrediti da lice prema kome se vodi postupak, privremeno ali najduže 30 dana, bude smešteno u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu, ako je to po mišljenju lekara neophodno da se utvrdi stanje njegovog mentalnog zdravlja, osim ako bi time mogle nastupiti štetne posledice po njegovo zdravlje.”

Član 13.

U članu 39. stav 1. reč: „organizaciju” zamenjuje se rečju: „ustanovu”.

U stavu 2. reči: „svoje duševno stanje” zamenjuju se rečima: „stanje svog mentalnog zdravlja”.

U stavu 3. reči: „ne zadržava” zamenjuju se rečju: „zadržava”.

Član 14.

U članu 40. st. 2. i 3. menjaju se i glase:

„(2) U rešenju kojim je odlučio o lišenju poslovne sposobnosti sud određuje rok u kome će se proveriti da li postoje razlozi za dalje trajanje izrečene mere, a koji ne može biti duži od tri godine.

(3) U rešenju kojim se lice delimično lišava poslovne sposobnosti, sud je dužan da na osnovu rezultata medicinskog veštačenja odredi vrstu poslova koje to lice može samostalno preduzimati pored poslova na koje je zakonom ovlašćeno.”

Član 15.

Posle člana 40. dodaje se novi član 40a, koji glasi:

„Član 40a

(1) Protiv rešenja o lišenju poslovne sposobnosti, lice koje je lišeno poslovne sposobnosti može izjaviti žalbu bez obzira na stanje svog mentalnog zdravlja u roku od osam dana od dana kada mu je rešenje dostavljeno.

(2) Drugostepeni sud je dužan da o žalbi odluči u roku od osam dana od dana kada mu je žalba dostavljena.”

Član 16.

U članu 41. stav 2. reč: „organizaciji” zamenjuje se rečju: „ustanovi”.

U stavu 4. reč: „organizacije” zamenjuje se rečju: „ustanove”.

Član 17.

Član 42. menja se i glasi:

„Član 42.

(1) Kada istekne vreme proveravanja, sud po službenoj dužnosti ispituje da li i dalje postoje razlozi zbog kojih je lice lišeno poslovne sposobnosti.

(2) Ako utvrdi da i dalje postoje razlozi za lišenje poslovne sposobnosti sud donosi rešenje kojim utvrđuje da ne postoje uslovi za vraćanje poslovne sposobnosti.

(3) U rešenju kojim je utvrdio da ne postoje uslovi za vraćanje poslovne sposobnosti sud određuje rok u kome će se proveriti da li postoje razlozi za dalje trajanje izrečene mere, a koji ne može biti duži od tri godine.

(4) Ako utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je lice lišeno poslovne sposobnosti, sud donosi rešenje o vraćanju poslovne sposobnosti.”

Član 18.

Posle člana 42. dodaju se čl. 42a i 42b koji glase:

„Član 42a

(1) Ako utvrdi da se stanje mentalnog zdravlja lica potpuno lišenog poslovne sposobnosti toliko popravilo da je dovoljno i delimično lišenje poslovne sposobnosti, sud određuje delimično lišenje poslovne sposobnosti.

(2) Ako utvrdi da se stanje mentalnog zdravlja lica delimično lišenog poslovne sposobnosti pogoršalo tako da su se stekli zakonski uslovi za potpuno lišenje poslovne sposobnosti, sud određuje potpuno lišenje poslovne sposobnosti.

(3) Sud je dužan da, u skladu sa utvrđenim promenama stanja mentalnog zdravlja lica delimično lišenog poslovne sposobnosti, poveća, odnosno smanji obim poslova koje ono može samostalno da preduzima pored poslova na koje je zakonom ovlašćeno.

Član 42b

(1) Sud po službenoj dužnosti ili na predlog organa starateljstva i lica iz člana 32. ovog zakona, donosi rešenje o vraćanju poslovne sposobnosti pre nego što istekne vreme proveravanja ako utvrdi da više ne postoje razlozi zbog kojih je lice lišeno poslovne sposobnosti.

(2) Ako pre nego što istekne vreme proveravanja utvrdi da se stanje mentalnog zdravlja lica koje je potpuno lišeno poslovne sposobnosti toliko popravilo da je dovoljno i delimično lišenje poslovne sposobnosti, sud po službenoj dužnosti ili

na predlog organa starateljstva i lica iz člana 32. ovog zakona određuje delimično lišenje poslovne sposobnosti.

(3) Ako pre nego što istekne vreme proveravanja utvrdi da se stanje mentalnog zdravlja lica koje je delimično lišeno poslovne sposobnosti promenilo, sud po službenoj dužnosti ili na predlog organa starateljstva i lica iz člana 32. ovog zakona donosi rešenje kojim povećava, odnosno smanjuje obim poslova koje lice delimično lišeno poslovne sposobnosti može samostalno da preuzima pored poslova na koje je zakonom ovlašćeno.”

Član 19.

U članu 61. stav 1. reči: „Službenom listu SFRJ” zamenjuju se rečima: „Službenom glasniku Republike Srbije”.

U stavu 2. reči: „Službenom listu SFRJ”, „Službenom glasniku SRS” zamenjuju se rečima: „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 20.

U članu 63. stav 1. reči: „Službenom listu SFRJ” zamenjuju se rečima: „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 21.

U članu 73. stav 1. menja se i glasi:

„(1) U ovom postupku sud po službenoj dužnosti ispituje da li su se stekli zakonski uslovi za produženje roditeljskog prava, određuje vreme posle kojeg se proverava da li i dalje postoje razlozi za trajanje izrečene mere i odlučuje o prestanku produženog roditeljskog prava.”

Član 22.

Član 74. menja se i glasi:

„Član 74.

Odredbe ovog zakona o lišenju i vraćanju poslovne sposobnosti shodno se primenjuju na postupak za produženje roditeljskog prava, postupak koji sud sprovodi kada istekne vreme proveravanja, kao i na postupak po predlogu zakonom ovlašćenih lica i organa za donošenje rešenja o prestanku produženog roditeljskog prava, ukoliko ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.”

Član 23.

U članu 82. stav 2. reč: „organizacije” zamenjuje se rečju: „ustanove”.

Član 24.

U članu 88. stav 2. reči: „Socijalističke Republike Srbije van teritorija autonomnih pokrajina” zamenjuje se rečima: „Republike Srbije”.

Član 25.

U članu 89. st. 2. i 3. brišu se.

Član 26.

U članu 90. reči: „stručni saradnici” zamenjuju se rečima: „sudijski pomoćnici”.

Član 27.

Član 92. menja se i glasi:

„Član 92.

(1) Kad je neko lice umrlo ili je proglašeno za umrlo, matičar koji je nadležan da izvrši upis smrti u matičnu knjigu umrlih dužan je da u roku od 30 dana po izvršenom upisu dostavi ostavinskom sudu izvod iz matične knjige umrlih.

(2) Kada primi izvod iz matične knjige umrlih, ostavinski sud donosi rešenje kojim poverava javnom beležniku da sastavi smrtovnicu.

(3) Sastavljanje smrtovnice poverava se javnom beležniku na čijem se službenom području nalazilo poslednje prebivalište, odnosno boravište ostavioca, a ako ostavilac nije imao prebivalište, odnosno boravište u Republici Srbiji, sastavljanje smrtovnice poverava se javnom beležniku na čijem se službenom području nalazi zaostavština ili njen pretežan deo.

(4) Javni beležnik je dužan da potpunu smrtovnicu dostavi ostavinskom sudu u roku od 30 dana od dana kada je primio rešenja kojim mu je povereno da sastavlja smrtovnicu.

(5) Ako javni beležnik nije u mogućnosti da pribavi podatke za sastavljanje smrtovnice, ostavinskom sudu dostavlja smrtovnicu samo sa onim podacima kojima raspolaze, iznosi razloge zbog kojih nije mogao da sačini potpunu smrtovnicu i navodi podatke koji bi mogli da posluže sudu za pronalaženje naslednika i imovine umrlog.”

Član 28.

U članu 94. stav 1. menja se i glasi:

„(1) Ako je ostavinskom sudu dostavljena nepotpuna smrtovnica, sud može, prema okolnostima, odlučiti da sam sastavi smrtovnicu u sudu ili da to učini sudijski pomoćnik van suda.”

Član 29.

U članu 95. stav 1. reči: „bračnog druga” zamenjuju se rečju: „supružnika”.

U st. 3. i 4. Reči: „bračni drug” zamenjuju se rečju: „supružnik”.

Član 30.

Član 96. menja se i glasi:

„Član 96.

(1) Popis i procenu imovine umrlog vrši javni beležnik na osnovu odluke suda.

(2) Prilikom sastavljanja smrtovnice javni beležnik vrši popis i procenu zaostavštine i bez odluke suda ako to traži naslednik ili legatar.

(3) Sud donosi odluku o popisu i proceni kad to zahtevaju naslednici, legatari ili poverioci umrlog.

(4) Sud po službenoj dužnosti donosi odluku o popisu i proceni kada se ne zna za naslednike ili za njihovo boravište, kad su naslednici lica koja usled maloletstva, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobna da se sama staraju o svojim poslovima, kad zaostavštinu treba da nasledi Republika Srbija ili u drugim opravdanim slučajevima.”

Član 31.

U članu 97. stav 2. posle reči: „umrlog” zapeta i reči: „a posebno i neplaćeni doprinosi društvenoj zajednici” brišu se.

Član 32.

U članu 98. posle stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„(3) Kada se popisuje nepokretnost, zgrada ili deo zgrade koja nije upisana u javnu knjigu, u zapisnik o popisu unose se podaci o katastarskoj parceli na kojoj se zgrada ili deo zgrade nalazi i navode se podaci iz isprava kojima se dokazuje vanknjižna svojina.”

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Član 33.

U članu 99. stav 1. briše se.

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 1. i 2.

Član 34.

Posle člana 99. dodaje se član 99a, koji glasi:

„Član 99a

(1) Javni beležnik je dužan da zapisnik o popisu i proceni imovine umrlog dostavi ostavinskom sudu i svakom učesniku u postupku popisa i procene.

(2) Ako javni beležnik nije popisao i procenio imovinu umrlog, to može da učini sudijski pomoćnik ostavinskog suda.”

Član 35.

Član 100. menja se i glasi:

„Član 100.

(1) Svaki učesnik u postupku popisa i procene imovine umrlog može da podnese prigovor na izvršeni popis i procenu u roku od osam dana od dana kada je primio zapisnik o popisu i proceni.

(2) Ako učesnici prigovore popisu ili proceni imovine, sud može odrediti da popis i procenu izvrši drugi javni beležnik ili sudijski pomoćnik.

(3) Ako popis imovine nije izvršen, sud može na osnovu podataka zainteresovanih lica sam utvrditi imovinu koja ulazi u zaostavštinu.”

Član 36.

Član 102. menja se i glasi:

„Član 102.

(1) Kada postoje okolnosti koje nalažu naročitu opreznost, sud na čijem području je ostavilac umro, sud na čijem području se nalazi zaostavština i javni beležnik kojem je povereno sastavljanje smrtovnice donose po službenoj dužnosti rešenje da se imovina ili njen deo predaju na čuvanje pouzdanom licu, rešenje da se gotov novac, dragocenosti, hartije od vrednosti, štedne knjižice i druge važne isprave predaju na čuvanje sudu ili javnom beležniku na čijem području se nalaze, kao i

rešenje o pečaćenju ostaviočevog stana, pojedinih prostorija u stanu ili drugih prostorija koje pripadaju ostaviocu (privremene mere za obezbeđenje zaostavštine).

(2) Privremene mere za obezbeđenje zaostavštine posebno se određuju kada su naslednici nepoznati ili odsutni i kada se utvrdi da nijedan od prisutnih naslednika nije sposoban da upravlja zaostavštinom, a nema zakonskog zastupnika.

(3) Javni beležnik kojem je povereno sastavljanje smrtovnice može odrediti privremenu meru za obezbeđenje zaostavštine dok ne preda smrtovnicu ostavinskom sudu.

(4) Sud koji je odredio privremenu meru za obezbeđenje zaostavštine o tome obaveštava ostavinski sud, koji može tu meru izmeniti ili staviti van snage.

(5) Odluku kojom se dozvoljava da se skinu pečati sa ostaviočevih prostorija može doneti samo ostavinski sud."

Član 37.

U članu 109. stav 2. menja se i glasi:

„(2) Ako bi zaostavštinu ili njen deo, kad ne bi bilo testamenta nasledila Republika Srbija sporazum zainteresovanih lica o ranijem postojanju testamenta, o njegovom obliku i sadržini važi samo uz saglasnost nadležnog javnog pravobranioca.”

Član 38.

U Glavi sedmoj „Raspravljanje zaostavštine”, u odeljku 4. „Postupak ostavinskog suda po prijemu smrtovnice”, posle naziva odeljka dodaje se član 110a, koji glasi:

„Član 110a

(1) Ako po prijemu smrtovnice utvrdi da je za nasleđivanje merodavno pravo Republike Srbije, ostavinski sud može doneti rešenje kojim sprovođenje ostavinskog postupka poverava javnom beležniku.

(2) Ostavinski sud, ako za to ne postoje smetnje, poverava sprovođenje ostavinske rasprave javnom beležniku koji je sačinio smrtovnicu.”

Član 39.

U članu 116. stav 2. reči: „Službenom listu SFRJ”, u „Službenom glasniku SRS” zamenjuju se rečima: „Službenom glasniku Republike Srbije”.

U stavu 3. reči: „(član 84. stav 2. tač. 4. i 5. Zakona o parničnom postupku)” brišu se.

Član 40.

U članu 118. stav 4. reči: „Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije” zamenjuju se rečima: „Republike Srbije”.

Član 41.

U članu 119. stav 2. reči: „bračnog druga” zamenjuju se rečju: „supružnika”.

Član 42.

U članu 122. stav 2. posle reči: „tog prava” tačka i zapeta i reči: „podatke o nepokretnostima koje prelaze propisani maksimum pojedinog naslednika, odnosno legata” brišu se.

Član 43.

U članu 125. reči: „Zakona o izvršnom postupku” zamenjuju se rečima: „zakona koji uređuje izvršenje i obezbeđenje”.

Član 44.

U članu 133. stav 1. reči: „društvene zajednice” zamenjuju se rečima: „korisnika javnih sredstava”.

Član 45.

U članu 136. stav 1. druga rečenica menja se i glasi: „Kad se po zakonu Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave smatra korisnikom eksproprijacije, a eksproprijacija je izvršena za potrebe drugog pravnog lica, na ročište se kao učesnik poziva i to pravno lice.”

Stav 3. menja se i glasi:

„(3) Ako korisnik eksproprijacije nije Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, a sud oceni da je sporazum o naknadi u postupku pred nadležnim organom uprave zaključen na štetu korisnika javnih sredstava, na ročište se poziva i javni pravobranilac.”

Član 46.

U članu 137. stav 2. reči: „prinudnim propisima i moralom samoupravnog socijalističkog društva” zamenjuju se rečima: „prinudnim propisima, javnim poretkom i dobrim običajima”.

Član 47.

U Glavi dvanaestoj „Isprave” nazivi odeljaka i odeljci 1. do 4. menjaju se i glase:

„1. Nadležnost za sastavljanje isprave

Član 164.

(1) Za sastavljanje isprave o pravnom poslu, izjavi volje, pravnoj i drugoj radnji (u daljem tekstu: isprava) nadležan je javni beležnik.

(2) Zakonom se može predvideti da isprave o pojedinim pravnim poslovima sastavlja sud.

(3) Pravila ovog zakona shodno se primenjuju i na sastavljanje isprava za koje je posebnim zakonom predviđeno da se sačinjavaju u sudu.

Član 165.

(1) Ispravu može sastaviti svaki javni beležnik, nezavisno od toga gde učesnik ima prebivalište, odnosno boravište, gde se nalazi sedište učesnika koji je pravno lice ili dobro koje je predmet pravnog posla.

(2) Ispravu o pravnom poslu kojim uz naknadu ili bez naknade vrši prenos prava svojine na nepokretnosti sa jednog na drugo lice može sastaviti samo onaj javni beležnik na čijem se službenom području ta nepokretnost nalazi.

(3) Testament kojim se raspolože nepokretnostima može sastaviti svaki javni beležnik nezavisno od toga gde se nepokretnost nalazi.

2. Postupak za sastavljanje isprave

Član 166.

(1) Isprava se sastavlja u kancelariji javnog beležnika.

(2) Isprava se može sastaviti izvan javnobeležničke kancelarije ako je učesniku zbog starosti ili bolesti teško da pristupi javnom beležniku ili ako za to postoje drugi opravdani razlozi.

(3) Javni beležnik sastavlja isprave samo u granicama svog službenog sedišta, osim ako zakonom nije predviđeno drugačije.

(4) Ako javni beležnik bez opravdanog razloga sastavi ispravu izvan svoje javnobeležničke kancelarije ili izvan granica svog službenog sedišta to nije razlog ništavosti pravnog posla, niti sačinjenoj ispravi oduzima svojstvo javne isprave.

(5) Isprave koje javni beležnik koji je imenovan za službeno područje na teritoriji Republike Srbije sastavi izvan Republike Srbije ne proizvode pravno dejstvo, osim ako posebnim propisom nije predviđeno drugačije.

Član 167.

(1) Pre nego što pristupi sastavljanju isprave, javni beležnik utvrđuje identitet učesnika i njegovu poslovnu sposobnost, a ako ispravu sastavlja zastupnik, onda i njegovo ovlašćenje za zastupanje.

(2) Postupanje javnog beležnika prilikom utvrđivanja ovlašćenja za zastupanje bliže se uređuje Javnobeležničkim poslovníkom.

(3) Ako zastupnik ne može da dokaže svoje ovlašćenje za zastupanje, javni beležnik odbija da preduzme traženu službenu radnju.

Član 168.

(1) Javni beležnik utvrđuje identitet učesnika uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi službeni dokument sa fotografijom, a ako to nije moguće, saslušanjem dva svedoka identiteta.

(2) Javni beležnik utvrđuje identitet zastupnika na isti način kao i identitet učesnika.

(3) Postupanje javnog beležnika prilikom utvrđivanja identiteta bliže se uređuje Javnobeležničkim poslovníkom.

Član 169.

(1) Svedok identiteta može biti svako punoletno lice koje je sposobno da javnom beležniku pruži potrebne podatke o identitetu učesnika.

(2) Identitet svedoka identiteta javni beležnik utvrđuje uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi službeni dokument sa fotografijom.

Član 170.

(1) Ako učesnik ne može da dokaže svoj identitet na način predviđen zakonom, javni beležnik odbija da sačini ispravu.

(2) Javni beležnik odbija da sačini ispravu i ako nakon uvida u podneti službeni dokument, odnosno nakon saslušanja svedoka identiteta nije stekao uverenje da je učesnik lice za koje se izdaje.

Član 171.

(1) Učesnik može upoznati javnog beležnika sa sadržinom pravnog posla, izjave volje i druge pravne radnje o kojoj želi da sačini ispravu na bilo koji način (na primer: usmeno, pismeno ili elektronskom poštom).

(2) Javni beležnik je dužan da izjavu učesnika verno unese u ispravu, po mogućnosti njegovim rečima, pazeći pri tome da volja učesnika bude jasno izražena.

(3) Isprava se piše u skladu s propisima koji uređuju formu javnobeležničkog zapisa.

Član 172.

(1) Javni beležnik ispituje da li je volja učesnika slobodna i ozbiljna i da li je pravni posao o kome se sastavlja isprava u skladu s prinudnim propisima, javnim poretkom i dobrim običajima.

(2) Ako utvrdi da volja učesnika nije ozbiljna niti slobodna, odnosno da je pravni posao o kome učesnik želi da sačini ispravu u suprotnosti s prinudnim propisima, javnim poretkom i dobrim običajima, javni beležnik odbija da sastavi ispravu.

(3) Ako utvrdi da je pravni posao o kome učesnik želi da sačini ispravu relativno ništav ili da sadrži nejasne, nerazumljive ili dvosmislene odredbe koje bi mogle da stvore povod za sporove, javni beležnik je dužan da učesnika na to upozori.

(4) Ako učesnik ostane pri svojoj izjavi i posle upozorenja, u ispravu se unosi upozorenje javnog beležnika, a ako se učesnik protivi unošenju upozorenja, javni beležnik odbija da sastavi ispravu.

Član 173.

(1) Isprava mora biti pročitana učesniku u prisustvu javnog beležnika.

(2) Pošto se učesniku pročita isprava, on usmeno izjavljuje da je njegova volja u svemu verno uneta i potpisuje se (priznavanje isprave).

(3) Učesnik može zahtevati da lično pročita ispravu pre nego što je prizna i potpiše.

(4) Na samoj ispravi, neposredno iznad dela gde se potpisuju učesnik i drugi subjekti u postupku, javni beležnik unosi napomenu da su obavljene sve propisane radnje.

Član 174.

(1) Učesniku koji nije u stanju da govori isprava mora biti pročitana u prisustvu javnog beležnika i jednog pozvanog svedoka.

(2) Pošto je učesniku koji nije u stanju da govori pročitana isprava, on priznaje ispravu tako što klimanjem glavom ili na neki drugi nesumnjiv način daje

potvrđan odgovor na pitanje javnog beležnika da li je njegova volja u svemu verno uneta i potpisuje je.

Član 175.

(1) Učesnik koji nije u stanju da čuje mora lično pročitati ispravu u prisustvu javnog beležnika i jednog pozvanog svedoka.

(2) Pošto pročita ispravu, učesnik je priznaje i potpisuje.

Član 176.

(1) Ako učesnik usled slabovidosti, nepismenosti ili nekog drugog razloga nije u stanju da čita ili piše, isprava mu mora biti pročitana u prisustvu javnog beležnika i dva pozvana svedoka.

(2) Pošto je učesniku koji nije u stanju da čita i piše pročitana isprava, on je priznaje i potpisuje.

Član 177.

(1) Ako učesnik ne zna jezik koji je u službenoj upotrebi, isprava mu mora biti pročitana preko sudskog prevodioca u prisustvu javnog beležnika i dva pozvana svedoka koja uz službeni jezik znaju i jezik učesnika.

(2) Identitet sudskog prevodioca kojeg ne poznaje lično i po imenu javni beležnik utvrđuje uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi službeni dokument s fotografijom.

(3) Sudski prevodilac svojim potpisom i pečatom na ispravi potvrđuje da je učesniku verno preneo sadržinu isprave i sve odgovore i objašnjenja javnog beležnika.

(4) Postupanje javnog beležnika prilikom utvrđivanja ovlašćenja sudskog prevodioca bliže se uređuje Javnobeležničkim poslovníkom.

Član 178.

(1) Učesniku koji nije u stanju da čuje, a usled slabovidosti, nepismenosti ili nekog drugog razloga ne može ni da čita, isprava mora biti pročitana preko tumača, u prisustvu javnog beležnika i dva pozvana svedoka.

(2) Pozvani svedoci mogu biti samo ona lica koja znaju jezik na kojem je sastavljena isprava i koja mogu da se sporazumeju sa učesnikom.

(3) Identitet tumača kojeg ne poznaje lično i po imenu javni beležnik utvrđuje uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi službeni dokument s fotografijom.

(3) Tumač svojim potpisom i pečatom na ispravi potvrđuje da je učesniku verno preneo sadržinu isprave i sve odgovore i objašnjenja javnog beležnika.

(4) Postupanje javnog beležnika prilikom utvrđivanja ovlašćenja tumača bliže se uređuje Javnobeležničkim poslovníkom.

Član 179.

(1) Učesnik koji nije u stanju da se potpiše stavlja na ispravu otisak kažiprsta desne ruke.

(2) Učesnik koji nema kažiprst desne ruke stavlja na ispravu otisak prvog od prstiju desne ruke koji ima, i to sledećim redosledom: srednji prst, prstenjak, mali prst

i palac, a ako nema desnu šaku onda na ispravu stavlja otisak jednog od prstiju leve ruke po istom redosledu.

(3) Ako učesnik nije u stanju da stavi otisak prsta, njega potpisuje jedan od pozvanih svedoka.

(4) Javni beležnik upisuje u ispravu napomenu o tome kako je učesnik potpisao ispravu.

Član 180.

(1) Karte, skice, planovi, tehnički crteži, uzorci i slični prilozi koje sadrži isprava daju se učesniku da ih lično pregleda.

(2) Na samoj ispravi, neposredno iznad mesta na kojem se potpisuju učesnici i drugi subjekti u postupku, javni beležnik unosi napomenu da je učesnik pregledao priloge.

(3) Učesniku koji nije u stanju da vidi, sadržina priloga mora biti opisana u prisustvu javnog beležnika i dva pozvana svedoka.

Član 181.

(1) Ako pravni posao o kome se sastavlja isprava upućuje na drugu ispravu koja je sastavljena, odnosno potvrđena pred sudom ili javnim beležnikom, isprava na koju je upućeno ne čita se učesniku koji je izjavio da mu je njena sadržina poznata.

(2) Na samoj ispravi, neposredno iznad mesta na kojem se potpisuju učesnici i drugi subjekti u postupku, javni beležnik unosi napomenu da je učesnik izjavio da mu je poznata sadržina isprave na koju je upućeno.

(3) Na isti način se postupa kada pravni posao upućuje na zakone i druge pravne propise, sudske odluke i druge pojedinačne akte državnih organa ili organizacija kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja.

Član 182.

(1) Identitet pozvanog svedoka javni beležnik utvrđuje uvidom u njegovu ličnu kartu, putnu ispravu, vozačku dozvolu ili drugi važeći službeni dokument s fotografijom.

(2) Pozvani svedok mora biti punoletan, potpuno poslovno sposoban, pismen i mora znati jezik na kojem se sastavlja isprava.

(3) Pozvani svedok ne može biti lice:

- koje radi u javnobeležničkoj kancelariji ili koje je u službi kod javnog beležnika;

- koje je javnom beležniku, odnosno učesniku krvni srodnik u pravoj liniji, pobočni srodnik zaključno sa četvrtim stepenom srodstva, tazbinski srodnik zaključno s drugim stepenom srodstva, srodnik po usvojenju, supružnik, bivši supružnik, vanbračni partner, bivši vanbračni partner, staralac, bivši staralac, štićenik ili bivši štićenik;

- koje je zastupnik, odnosno odgovorno lice u pravnom licu na čiji pravni položaj neposredno ili posredno može uticati pravni posao o kojem se sastavlja isprava;

- na čiji pravni položaj neposredno ili posredno može uticati pravni posao o kojem se sastavlja isprava.

(4) Pozvani svedok svojeručnim potpisom na ispravi potvrđuje kako su obavljene radnje kojima je prisustvovao.

3. Posebna pravila za testament

Član 183.

(1) Ispravu o testamentu može sačiniti sudija po kazivanju zaveštaoca (sudski testament).

(2) Na sastavljanje sudskog testamenta shodno se primenjuju pravila ovog zakona o sastavljanju isprava ukoliko nije propisano drugačije ovim zakonom ili posebnim zakonom kojim se uređuje nasleđivanje.

(3) Za sastavljanje sudskog testamenta mesno je nadležan svaki stvarno nadležan sud.

(4) Sudski testament se sastavlja u sudu, a van suda ako zaveštalac nije sposoban da dođe u sud ili ako za to postoje drugi opravdani razlozi.

(5) Javni beležnik prilikom sastavljanja javnobeležničkog zapisa o testamentu, odnosno sudija prilikom sastavljanja sudskog testamenta dužan je da pouči zaveštaoca o propisima kojima se uređuje pravo na nužni deo.

4. Potvrđivanje isprave

Član 184.

(1) Za potvrđivanje sadržine isprave (solemnizacija) nadležan je javni beležnik.

(2) Zakonom se može predvideti da se sadržina pojedinih privatnih isprava potvrđuje u sudu.

Član 185.

(1) Potvrđivanje isprave vrši se prema odredbama zakona kojim se uređuje javnobeležnička delatnost.

(2) Na postupak potvrđivanja isprave shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o sastavljanju isprava.”

Član 48.

U članu 187. stav 2. reči: „odredbi stava 2. člana 167. ovog zakona” zamenjuju se rečima: „odredbama ovog zakona kojima se uređuje utvrđivanje identiteta učesnika u postupku sastavljanja isprave.”

Član 49.

U članu 196. stav 1. menja se i glasi:

„(1) O predlogu za poništenje isprave koju je izdao državni i drugi organ, odnosno organizacija ili lice kojem je povereno vršenje javnih ovlašćenja, odlučuje nadležni sud na čijem se području nalazi sedište izdavaoca isprave.”

Član 50.

U članu 201. stav 1. reči: „Službenom glasniku SRS”, a po potrebi i u „Službenom listu SFRJ” zamenjuju se rečima: „Službenom glasniku Republike Srbije”.

U stavu 2. reči: „Službenom glasniku SRS”, odnosno u „Službenom listu SFRJ” zamenjuju se rečima: „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 51.

U članu 217. stav 1. reči: „Službe društvenog knjigovodstva, odnosno” brišu se.

Član 52.

U članu 222. reči: „društvena svojina” zamenjuju se rečima: „državna svojina”, a reči: „društveno-političkoj zajednici” zamenjuju se rečima: „jedinici lokalne samouprave”.

Član 53.

U članu 223. reči: „društvena svojina” zamenjuju se rečima: „državna svojina”, reči: „društveno-političku zajednicu” zamenjuju se rečima: „jedinicu lokalne samouprave”, a reči: „društveno-političke zajednice” zamenjuju se rečima: „jedinice lokalne samouprave”.

Član 54.

Postupci započeti pre stupanja na snagu ovog zakona sprovede se po odredbama Zakona o vanparničnom postupku („Službeni glasnik SRS”, br. 25/82 i 48/88 i „Službeni glasnik RS”, br. 46/95 – dr. zakon, 18/05 – dr. zakon, 85/12 i 45/13 – dr. zakon).

Ako je u postupku koji je započet pre stupanja na snagu ovog zakona ukinuto rešenje kojim se okončava postupak i predmet upućen na ponovno suđenje, ponovni postupak sprovede se po odredbama ovog zakona.

Član 55.

Postupci za lišenje poslovne sposobnosti, postupci za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi koja obavlja delatnost u oblasti neuropsihijatrije, odnosno postupci za produženje roditeljskog prava koji su započeti pre stupanja na snagu ovog zakona sprovede se po odredbama ovog zakona.

Član 56.

Za lica koja su po dosadašnjim propisima lišena poslovne sposobnosti sud po službenoj dužnosti sprovodi postupak u kome će ispitati da li i dalje postoje razlozi za lišenje poslovne sposobnosti.

Postupak iz stava 1. ovog člana sprovodi se po odredbama čl. 14. i 15. ovog zakona.

Za lica koja su lišena poslovne sposobnosti dve godine pre stupanja na snagu ovog zakona, sud je dužan da postupak iz stava 1. ovog člana sprovede u roku od tri godine od pravnosnažnosti rešenja o lišenju poslovne sposobnosti, a za lica koja su ranije lišena poslovne sposobnosti, postupak iz stava 1. ovog člana sud je dužan da sprovede najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odredbe st. 1. do 3. ovog člana primenjuju se i u postupku prema licima nad kojima je produženo roditeljsko pravo, prema propisima koji su važili pre stupanja na snagu ovog zakona.

Član 57.

Sud može poveriti javnom beležniku sprovođenje samo onih postupaka koji su započeti posle dana početka primene Zakona o javnom beležništvu („Službeni glasnik RS”, br. 31/11, 85/12 i 19/13).

U postupcima koji su započeti pre dana početka primene Zakona o javnom beležništvu („Službeni glasnik RS”, br. 31/11, 85/12 i 19/13), sud može javnom beležniku poveriti preduzimanje pojedinih radnji u postupku.

Ako je u postupku koji je sproveden pred sudom ukinuto rešenje kojim se okončava postupak i predmet upućen na ponovno suđenje, sprovođenje ponovnog postupka ne može se poveriti javnom beležniku.

Član 58.

Javni beležnik je isključivo nadležan za sastavljanje i potvrđivanje isprava za koje je posebnim zakonima koji su počeli da se primenjuju pre početka primene Zakona o javnom beležništvu („Službeni glasnik RS”, br. 31/11, 85/12 i 19/13) određeno da ih sastavlja, odnosno potvrđuje sud.

U gradovima, odnosno opštinama za koje nisu imenovani javni beležnici, do imenovanja javnih beležnika isprave će sastavljati osnovni sudovi u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuje javnobeležnička delatnost.

Član 59.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe čl. 72. do 81, član 98. stav 2. i član 99. Zakona o javnom beležništvu („Službeni glasnik RS”, br. 31/11, 85/12 i 19/13).

Član 60.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, osim čl. 7, 27, 28, 30, 34, 35, 36, 38. i 47. koji stupaju na snagu danom početka primene Zakona o javnom beležništvu („Službeni glasnik RS”, br. 31/11, 85/12 i 19/13).